

TABIAT GÜNLÜĞÜ

İsmail Karakurt

■ Ağaçça

Yerin yeşil simyası ağaçları dinlemeyi özlediğimde hiç üşenmeden kalkar giderim bu duyguyla ormana. Yolda çoğu kere Dedem Korkut, Lokman Hekim, Fazıl Hüsnü Dağlarca aklımdan geçer. Acaba hangisi, hangi otlarla konuşmuş, hangi ağaçların büyüğü ruhlarını ele geçirmiş, hangilerinin dilini çözmüşler merakıyla kendi kendime sorar dururum. Belki de bundandır ağaçların dili, bilgeliği ve söylenceleri bir büyü gibi takip eder beni.

Kış ile ilkyaz arasında ama ilkyaza daha yakın günün birindeyim. Mart ayında böylesi günler az bulunur. Eskiden bu geçiş sürecindeki günlerde kendinizi iki mevsim arasındaki büyük bir savaşın içinde gibi hissederdiniz. Ne günlerdi yirmi dört saat içinde o kadar çok farklı hava durumu yaşadık ki! Nerdeyse varlığınızdaki iki mevsimin ara gerilimi yüz elli kez gelir geçerdi. Oysa şimdi kırlarda bir yerlerde çiğdem ateşleri birer birer çoktan tutuşmuş bile. Böyle şeyler düşünürken yanı başından geçtiğim taş duvar öyle uyumlu gözüküyor ki! Sanırım sahipleri tarafından artık pek kullanılmayan eski taş yığınlarından yapılmış. Duvarın bittiği yerdeki çitten başka bir ötüşle çitkuşu havalandı birden. Yolu nasıl bitireceğimden henüz emin değilim ama kesin olan bir şey var ki, o da en güzel taş duvarlardan birinin yanından geçmiş olmak! Şu dallara yapışmış geçen yılın son inatçı yapraklarına bakar mısınız, hâlâ düşmemişler, düşeceklerini bile bile. Bazı şiirler, size kendilerini okutmak için zaman kollarlar. Hiç ummadığınız bir anda mırıldanmaya başlarsınız. *İlk Yaz Sökülüyor* bu anı yakalamış mırıldanıyorum:

*bellek unuttur
bile bile geçilir o yollardan
tek bir dil vardır yol boyunca
bazı ağaçların duruşuna benzer*

Sabah evden çıkarkenki gerginliğin sisi yutan gün ışığıyla sevince evrildiğini hissediyorum. Toprağın karanlık göğsündeki bitkilerin tatlı telaşına bakar mısınız? Çoğu tohumlarını, köklerini çatlatarak kış dinlenmesinin rüyalarından ilkyaza yükseliyor. Kış kahvesi güneş sarısına evriliyor. Yılın bu zamanları yeşilin olağanüstü bir döneminin başlangıcıdır. Sarı da, ilkyazın büyük bir parçasıdır yeşilden sonra. Çayırların yeşilinde fener yakıyor birçok sarı çiçek. Yeşil ile sarı arasındaki geçişkenlik dikkat çekiyor. Otlara bakıyorum. Ağaçlara bakıyorum. Onlardaki ışığa bakıyorum. Beklenmedik bir anda gözüm çalılara kayıyor. Çalılardan kahverengisine, çayır çiçeklerinin yoğun sarısına. Gördüm, görüyorum! Ruhları uyandırıp sevinçleri çalıştırarak bir sevinçli altın sarısına dönüşmüş nergisler! Mart, nergisleri sevinçle kıpırdatmak için yüksek ve tiz esintiler üflüyor. Sadece onlar değil ben de sevinçliyim. Sevinç, neşe gibi buluşucu bir şeydir. “Sevinçli” sözcüğünü bilerek tercih ediyorum. Çünkü sevinç için bağırarak veya sevinçleri yüksek tonda bir trompet tantanasıyla dile getirmek diye bir şey vardır. Bunu en iyi nergislerin açılışını takip ederek görebiliriz. İlkyazın gelişini müjdeleyenlerden nergisleri anlatmak için bundan daha iyi bir sözcük olabilir mi? Şu ağacın yakınındaki açıklıkta çuhalar daha çok sarı açmışlar çiçeklerini. Kışın bittiğinin habercisidir onlar. Papatyalardan bahsetmiyorum bile. Bu sarı sevda uzar gider, ben en iyisi ağaçlara, onların diline döneyim.

Ulu bir meşe ağacının altında bağdaş kurup oturdum. Kuytadaki karlar içinde öten bir kuş var. Bir nar bülbülü! Beni dinleyicisi bilmiş ötmüyor da sanki şiir okuyor usuldan. Aradaki farklı tonlamalarla hayatı sarsan olumsuzlukları unutmamı ister gibi. Böyle incelikli bir kuştan şiir dinlemeyi kim sevmez ki! Sesi öyle güzel, öyle güzel ki, ağacın gövdesine sarılmış güneş gibi hissediyorum kendimi.

Ağaçların ağaçlara soyunduğu, ağaçların ağaçları dinlediği dille ağaçgözler de onlara eğilirler ve dinlerler. Onların ağaçları dinleyişleri bir dile, bir imgeye dönüşür, taşları yontan suya. Bu gözle baktığımızda ağaçgözler, ağaçların “Gör artık bizim gözlerimizle körelmeden gözlerin!” çağrısına uyarlar. Öyle ki bu kimselerin kitap kurtlarından pek farkı yoktur. Biri kitabın dilini çözüyor diğeri ağaçların dillerini söküyor. Belki de ömrünü ağacın kökü, gövdesi, dalı budağı, yaprağı, çiçeği ile konuşmak yolunda sebil ediyor. Keşke benim de bünyülü bir maharetim ya da bir imkânım olsaydı ağaçlarla geçirdiğim saatlerin, günlerin anısını çiçek gibi kurutup sevdiğim şiir kitaplarının arasında saklardım. Böylece ağaççayı sökerdim belki. Ağaççayı sökmek, onlarla nasıl karşı karşıya geldiğimiz veya gelemediğimizle ilgilidir. Şair Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun Hani “Ağaç Dili” şiirinde “*Neyleyip etmeli/Ağaçça dilini/Sökmeli!*” dediğidir, benim murat ettiğim çaba. Ağaçlar arasında hayretle ve huşu içinde yürürken yaprakların yeşil mırıltısını bir dua gibi dinlemeyi seviyorum. Dalların mevsimleri yarıştıran şarkısını seviyorum. Gövdelerin ve kabukların tahta kemikler gibi gıcırdayarak sevinçle gökyüzünü dürtüyor duygusunun uyanışını seviyorum. Ağaçlar günün erkencileri dağ incirkuşu gibi gökyüzüne baktıkça güneşi çoğaltan köklerini seviyorum.

Ağaçlarla konuşmak, onlarla bir yolculuğa çıkmaktır. Bu yolculukta, ağaçların dili ve yeşil uçurumu, çoğu kere çağlar ötesi derinliklere çeker insanı. Mesela bilmem kaç bin yıllık yaşlı ağaçlar bana “Hangi peygamberlerin veya şairlerin doğumunu, hangi kitapların yazımını, hangi devletlerin altın çağlarını ya da batışını görmüştür?” sorusunu tekrarlatırlar. Bu da başka bir merak! Şair Mustafa Ruhi Şirin’in “Göçebe Şiir Ağacı” olan bin yıllık zeytin ağacı arayış yolunun başlangıcı Endülüs’ten Anadolu’ya kavuşmaya gelirken acaba hangi şairlerden şiirler dinlemiştir?

Her insan ağaçlarda kendi zihniyetine, zihin yapısına göre pek çok dil, bilgi ve yorum bulacaktır. Ağaçlar bakmasını, görmesini bildiğinizde hep gidip geleceğiniz bir mekândır. Onlarda gizlenmemiş dillerin, sözcüklerin mekânları vardır. *İlahi Komedy*a’da, Dante Alighieri “Büyük olur küçük kıvılcımın alevi...” demiş ya, o küçük kıvılcım aslında içimizdeki büyük dildir, sestir, sevinçtir, sevgidir. Hayatı kucaklayan, toprağa derin damarlar salmış, oturmuş, sağlam bir duruş vardır ağaçlarda. Arada bir deli fişek edasında bulurum onları. Ağaçlar zamanla, zeminle kayıtlıdır. Üzerindeki toprakların insanlarını anlatır; onların çetelesini tutarlar. Edaları, ses tınları, havaları biraz farklı olsa bile, başka göklerin altında da özgürce ve duygudaşlıkla uzanırlar. Karşılmasını bilerseniz her ilkyaz ağaçlar bütün dillerin, seslerin, renklerin şiirlerini ezbere bilen bir çocuk gibi çıkagelir. Bütün saflığıyla gelir. İşte bu geliş beni, içinde yaşadığımız çağın ve gündelik hayatın karanlığıyla karmaşasından uzaklaştıran incelikli bir temas, aşk ve coşkuyla tabiatın sadeliğine, diriliğine, duruluğuna, dinginliğine alıp götürür.

Bir zamanlar öğrencilerimle birkaç saatlik de olsa, tabiata hayranlıkla bakışı ve onların bakışındaki canlılığı, ağaçlara yönelmiş sevgilerinin nasıl tezahür ettiğini görmek için derslerimi parklarda, ormanlık alanlarında, botanik bahçesinde yapmayı o kadar çok istedim ki! Günün birinde botanik bahçesine yaptığımız gezi sırasında bu hayalimin ne kadar faydalı olabileceğine şahit oldum. İlk kez karşılaştıkları ağaçların adlarını öğrendiklerinde sevinç, hayret ve şaşkınlık içinde kaldılar. Çünkü bir ağaç üzerinde nice canlar, diller, sesler, defterler, sayfalar vardı; onu gördüler. O günden beri içimde sessiz bir müzik gibi ağaçlar, bahçeler gezdiriyorum. Tanrı’ya şükür ki, bir bağış ve kefarettir tabiatın çıldırtıcı güzelliği ve diliyle söyleştiğim bu günlükler. Her kim ki tabiat günlüklerimi okursa zihninde küçük bir kıvılcım çaksın istiyorum.

Sonuç olarak yürünecek bir orman, tırmanılacak tepe, konuşacağımız ağaçlar ve otlar varsa sürekli içinden geçtiğimiz büyümlü bir dil hep olacaktır. Çünkü kendimizin, ruhumuzun, zihnimizin içindedir seyrettiğimiz, dinlediğimiz şeylerin güzelliği ve dili. Hayatın hakikati tabiatın gerçekliğiyle sizi sarıp sarmalar. Yeter ki bu hayatta uzun zaman önce görülmüş ve sonra anlatılacak ağaç rüyalarınız olsun. Yeter ki içinizdeki ses ağaçların sesiyle örtüşsün!